

Komisija traži od država članica da raskinu svoje bilateralne ugovore o ulaganju unutar EU-a

Brisel, 18 lipanj 2015

Europska komisija danas je pokrenula postupak zbog povrede prava EU-a protiv pet država članica, zahtijevajući od njih da raskinu međusobne bilateralne ugovore o ulaganju unutar EU-a („BIT-ovi unutar EU-a“). BIT-ovi su ugovori kojima se utvrđuju uvjeti za privatna ulaganja državljana i poduzeća iz jedne države u drugoj. BIT-ovi unutar EU-a ugovori su između država članica EU-a.

Mnogi od tih BIT-ova unutar EU-a sklopljeni su 1990-ih, prije proširenja EU-a 2004., 2007. i 2013. Oni su uglavnom sklopljeni između postojećih država članica EU-a i onih koje su kasnije postale „EU 13“. Njihov je cilj bio pružiti dodatnu sigurnost ulagačima koji su htjeli ulagati u buduću „EU 13“ u vrijeme kada su privatni ulagači, ponekad iz povijesno-političkih razloga, bili oprezni u pogledu ulaganja u tim državama. BIT-ovima je stoga cilj bio jačanje zaštite ulagača, primjerice kompenzacijom za eksproprijaciju i arbitražnim postupcima za rješavanje sporova oko ulaganja.

S obzirom na proširenja takva „dodatna“ osiguranja ne bi trebala biti potrebna jer sve države članice podliježu istim pravilima EU-a na jedinstvenom tržištu, uključujući ona o prekograničnim ulaganjima (osobito o slobodi poslovnog nastana i slobodnom kretanju kapitala). Svim ulagačima iz EU-a također je na raspolaganju ista zaštita zahvaljujući pravilima EU-a (npr. nediskriminacija na temelju državljanstva). Za razliku od toga, BIT-ovima unutar EU-a na bilateralnoj se osnovi dodjeljuju prava ulagačima samo iz nekih država članica, a u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda Europske unije takva diskriminacija na temelju državljanstva nije sukladna pravu EU-a.

Zbog svih tih razloga Komisija je odlučila zatražiti od pet država članica (Austrija, Nizozemska, Rumunjska, Slovačka i Švedska) da raskinu međusobne BIT-ove unutar EU-a. Danas poslane službene opomene nadovezuju se na prethodnu korespondenciju s predmetnim državama članicama. To nije novi problem jer je Komisija dosljedno i tijekom više godina svim državama članicama naglašavala da BIT-ovi unutar EU-a nisu u skladu s pravom EU-a. Međutim, s obzirom na to da većina država članica nije poduzela mjere, Komisija sada pokreće prvu fazu postupaka zbog povreda prava EU-a protiv pet država članica. Istovremeno Komisija zahtijeva informacije od preostale 21 države članice čiji su BIT-ovi unutar EU-a i dalje na snazi te s njima započinje administrativni dijalog. Treba istaknuti da su dvije države članice, Irska i Italija, već raskinule sve svoje BIT-ove unutar EU-a, i to Irska 2012., a Italija 2013.

Jonathan Hill, povjerenik EU-a za financijske usluge, financijsku stabilnost i uniju tržišta kapitala, izjavio je: *Bilateralni ugovori o ulaganju unutar EU-a zastarjeli su te, kako su Italija i Irska već pokazale raskidanjem svojih BIT-ova unutar EU-a, više nisu potrebni na jedinstvenom tržištu 28 država članica. Moramo zajedno djelovati kako bismo osigurali učinkovito funkcioniranje regulatornog okvira za prekogranična ulaganja na jedinstvenom tržištu. U tom je kontekstu Komisija spremna ispitati mogućnost mehanizma za brzo i učinkovito posredovanje u sporovima oko ulaganja.*

Kontekst

Bilateralnim ugovorima o ulaganju (BIT-ovi) utvrđuju se uvjeti za ulaganja između dviju država. Među državama članicama EU-a još uvijek je na snazi oko 200 bilateralnih ugovora o ulaganju. Većina njih datira još iz 1990-ih kada jedna ili obje države još nisu bile članice EU-a. Njihov je cilj bio potaknuti ulaganja ponudom recipročnih jamstava u pogledu političkih rizika koji bi mogli negativno utjecati na ta ulaganja. Ti su BIT-ovi zastarjeli na jedinstvenom tržištu 28 država. Aktualni postupci bave se samo BIT-ovima unutar EU-a i ne odnose se na BIT-ove koji postoje između država članica EU-a i trećih zemalja.

Konkretnije, BIT-ovima unutar EU-a fragmentira se jedinstveno tržište zbog dodjele prava nekim ulagačima na bilateralnoj osnovi. Njihove se odredbe preklapaju s pravom EU-a o jedinstvenom tržištu u pogledu prekograničnih ulaganja i u sukobu su s njim. Ova je situacija specifična za BIT-ove među državama članicama EU-a. U svojim službenim opomenama Komisija naglašava da su ta razmatranja ograničena na bilateralne ugovore koje države članice EU-a održavaju na snazi među sobom. Ona se ne odnose na ugovore o ulaganju koje su države članice ili Europska unija možda sklopile s trećim

državama, a za koje vrijede drukčija razmatranja.

Iako se BIT-ovi unutar EU-a nisu često rabili u prvim godinama nakon proširenja, nedavno je uočeno ponovno oslanjanje nekih ulagača na te ugovore. Problem povezan s BIT-ovima nije samo teoretske prirode i ima vrlo praktične posljedice. Primjerice, jedan nedavni arbitražni postupak utemeljen na BIT-u unutar EU-a imao je ishod koji Komisija smatra neusklađenim s pravom EU-a jer arbitražna odluka predstavlja nezakonitu državnu potporu [1]. Ta situacija može uzrokovati pravnu nesigurnost za prekogranične ulagače u vrijeme kad je najvažniji prioritet EU-a promicati okruženje kojim se potiču ulaganja.

Komisija stoga poziva države članice da raskinu svoje BIT-ove unutar EU-a slanjem službenih opomena za pet država članica (Austrija, Nizozemska, Rumunjska, Slovačka i Švedska) od kojih je već ranije traženo pojašnjenje putem administrativnih dijaloga [2] s obzirom na to da su predmetni bilateralni ugovori uzeti u obzir u arbitražnim postupcima te su doveli do problema usklađenosti s pravom EU-a. Službene opomene prva su faza postupaka zbog povrede prava skladu s člankom 258. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Istovremeno je Komisija preostaloj 21 državi članici s još uvijek važećim BIT-ovima unutar EU-a [3] uputila dopise putem postupka EU pilota kako bi zatražila njihova stajališta o tom pitanju.

Sljedeći koraci

Odgovori država članica Komisiji očekuju se u roku od dva mjeseca za službene opomene i deset tjedana za EU pilote. Komisija će početkom listopada sazvati sastanak sa svim državama članicama kako bi im pružila pomoć radi koordinirane provedbe raskida BIT-ova unutar EU-a.

Komisija se također namjerava uključiti u raspravu s državama članicama i svim zainteresiranim stranama o tome kako poboljšati daljnju zaštitu ulaganja unutar jedinstvenog tržišta.

Za više informacija o lipanjskom paketu odluka u okviru postupka zbog povrede prava vidi [MEMO/15/5162](#)

Vidi [MEMO/12/12](#) za više informacija o općem postupku zbog povrede prava EU-a.

Više informacija o postupcima zbog povreda prava EU-a: http://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/index_hr.htm

[1] Arbitražni sud u predmetu Micula naložio je Rumunjskoj da isplati odštetu švedskom ulagaču ignorirajući stajalište Komisije da bi se takvom odlukom kršila pravila EU-a o državnim potporama.

[2] [EU Pilot](#) osmišljen je radi poboljšanja komunikacije i rješavanja problema između službi Komisije i nadležnih tijela javne uprave država članica u pitanjima koja se odnose na provedbu prava EU-a ili usklađenost nacionalnih pravila s pravom EU-a u ranoj fazi prije pokretanja postupka zbog povrede prava EU-a u skladu s člankom 258. UFEU-a (http://ec.europa.eu/eu_law/infringements/application_monitoring_en.htm).

[3] To se odnosi na sve druge države članice osim Irske i Italije koje su raskinule svoje BIT-ove unutar EU-a.

IP/15/5198

Osobe za kontakt s medijima

[Vanessa MOCK](#) (+32 2 295 61 94)

[Maud SCELO](#) (+32 229-81521)

Upiti građana:

[Europe Direct](#) telefonom na [00 800 67 89 10 11](#) ili [e-poštom](#)